

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויגש

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כה

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מאה וחמישים שנה להסתלקות-היולולא של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" נ"ע

לזכות

הרה"ת ר' צבי מרדכי בן מרת שרה שיחי' גודמאן,
ליום הולדתו, ש"ק פ' ויגש, ט' טבת
הו"ח ר' ארי' לייב בן מרת אסנת שיחי' ווייסבאך,
ליום הולדתו, ש"ק פ' ויגש, ט' טבת
הו"ח ר' שלום בן מרת חנה שיחי' אלהראר,
ליום הולדתו, י"ב טבת
הו"ח ר' עמוס בן מרת דבורה שיחי' נסים,
ליום הולדתו, י"ב טבת
הו"ח ר' בצלאל שיחי' בן מרת פערל ע"ה פליישמן,
ליום הולדתו, י"ב טבת
הרה"ג הרה"ח ר' שמעון הלוי שיחי'
בן הרבנית מרת לאה ע"ה רייטישק,
ליום הולדתו, י"ג טבת
הו"ח ר' נחום בן מרת פערל שיחי' מארקס,
ליום הולדתו, י"ג טבת
הו"ח ר' אלימלך שמואל בן מרת גיטל שיחי' ווייס,
ליום הולדתו, י"ד טבת
הת' יעקב בן מרת ברכה שיחי' ריטשלער,
ליום הולדתו, ט"ו טבת
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר
*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב
* * *

לעילוי נשמת

הו"ח וכו' ר' שמחה בן הו"ח ר' אליהו ארי' שו"ב ע"ה ווקס
נפטר י"ב טבת ה'תשס"ח
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

מרת פערל ב"ר נפתלי ע"ה פליישמן
נפטרה ביום י"ב טבת ה'תשס"ט
ת. נ. צ. ב. ה.
*

נדפס ע"י בנה

הו"ח ר' בצלאל שיחי' פליישמן

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

כפי שדברו ועוררו כמה פעמים לאחרונה – שע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, כבר סיימו את כל ההכנות לגאולה, וכעת צריכים רק להמשיך את הגאולה בפועל בגשמיות וחומריות העולם (חומריות שנעשית לגשמיות), בגלוי לעיני בשר.

... היום צריך רק לפקוח את העיניים, ואזי יראו איך שכל העולם תובע שכל יהודי יהי' כבר בהמעמד ומצב דגאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, שזה גופא הוא הטעם לכך שרואים כיום איך שיהודים יכולים לעמוד בעניני היהודים עם כל התוקף והבעלות [הבעה"ב'תישקייט] גם על אוה"ע – ואין הדבר תלוי אלא ברצונם – דכיון שעומדים מיד לפני הגאולה, שבה יתגלה בפועל כיצד "ודוד עבדי נשיא להם לעולם"¹, "וידעו הגוים כי אני ה'"² – לכן זה משתקף בפועל במצב של דורנו, כהכנה המוליכה ישירות לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ולהוסיף, שזה מרומז גם ב"ויגש אליו יהודה", שיחד עם הסיוע של תוקף העבודה של יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יש גם את ה"ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", שבא בסיוע ונתנית כח מיוסף (שבדורנו), "כמוך כפרעה"³, (פרעה דקדושה) ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁴.

כאשר "חזר הרעב"⁸, הבטיח יוסף לאחיו "אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם" – דווקא בכך ראו שקיום בית ישראל תלוי ביוסף.

ב. מהי מעלת ישראל בכינוי "יוסף"?

אך יש להבין¹⁰:

א. מדוע ייקרא בני ישראל תמיד על שם יוסף, משום פעולה מסויימת של יוסף שנעשתה לפני שנים רבות ובמשך תקופה קצרה בלבד?

ב. ועיקר: תוכנו של הפסוק "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף... הופיעה" הוא בקשה מאת הקדוש-ברוך-הוא – "האזינה .. הופיעה". ומכך מובן, שבכינויים של ישראל בשם "יוסף" מתבטאת מעלתם של ישראל, המדגישה זכות למילוי הבקשה "האזינה... הופיעה".

ויותר מכך: מכך שהמילים "נוהג כצאן יוסף" מופיעות לאחר חלקה הראשון של הבקשה "רועה ישראל האזינה" מובן, שהכינוי "יוסף" מבטא מעלה גדולה יותר מהשם ישראל, לפחות לגבי הענין המדובר במזמור זה¹¹ – כי סדר התפילה הוא, כמובן, מן הקל אל הכבד: תחילה מוזכרת מעלה פחותה יותר, ולאחר מכן, אם אין די בכך, מוסיפים מעלה גבוהה יותר וכדומה.

א. כל ישראל נקראים על שם יוסף

על הפסוק "רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף" מפרש רש"י: "כל ישראל נקראים על שם יוסף, לפי שהוא פרנסם וכלכלם בימי הרעב. כנאמר בפרשתנו: "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף".

בפשטות מבארים: כיון שיוסף כלכל את בני ישראל בתקופה של רעב, כלומר, קיומם היה תלוי ביוסף, לכן הם נקראים על שמו – על שם שהוא קיים והחזיק את מציאותם.

בכך מובנת לשון רש"י "פרנסם וכלכלם בימי הרעב". שהרי, לכאורה: הפסוק "ויכלכל יוסף..." עוסק בתקופה שיעקב ובניו כבר היו במצרים וכבר בטל הרעב⁴, כדברי חז"ל⁵ "מכיוון שבא יעקב למצרים באה ברכה .. וכלה הרעב"⁶?

ולפי האמור לעיל מובן, שדווקא "לפי שהוא פרנסם וכלכלם בימי הרעב", לפני ירידתם למצרים הם רכשו תבואה אצל יוסף במצרים⁷, ולאחר הסתלקותו של יעקב,

(1) תהלים פ, ב.
 (2) ועד"ו במצו"ד (וראה לקמן הערה 6). – וברד"ק שם (וראה ראב"ע שם ד"ה יושב. ראב"ע, רמב"ן ורד"ק ויחי מט, טז): מעת כו' נקרא ישראל יוסף ואפרים .. ויקרא בהם שמי כו'. ולהעיר מראב"ע תהלים שם ד"ה רועה.
 (3) פרשתנו מז, יב. – אבל ראה לקמן בפנים.
 (4) כי מ"ש יוסף (פרשתנו מה, יא. וראה שם, ה"ז) וכלכלתי אותך שם כי עוד חמש שנים רעב" (וראה תוספתא שבהערה הבאה) – ה' מפני שלא ידע עדיין שיבטל הרעב בבוא יעקב למצרים.
 (5) פרש"י פרשתנו מז, יט (מתוספתא סוטה ספ"א).
 (6) ולהעיר שבמצו"ד תהלים שם הלשון, "שיוסף כלכל את השבטים במצרים".
 (7) ולהעיר שיוסף החזיר להם הכסף כו' (ראה מקץ מב, כה ואילך. מד, א. ועוד).

(8) תוספתא שם.
 (9) ויחי נ, כא (הובא בתוספתא שם).
 (10) ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 239 ואילך.
 (11) ועוד זאת: ממה שנאמר, "האזינה" לפני, נוהג כצאן יוסף" משמע, שהחידוש בהבקשה (שבהמשך הפסוק) "ושב הכרובים הופיעה" שייך להוספה זו ד, נוהג כצאן יוסף" (היינו ש, נוהג כצאן יוסף" הוא (גם) הקדמה ל, "ושב הכרובים הופיעה"). וראה לקמן הערה 57.

ג.ו.

ווי גערעדט און מערר געווען כמה פעמים לאחרונה – אַז לויט דער הודעה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, האָט מען שוין פֿאַרענדיקט אַלע הכנות צו דער גאולה, און איצטער דאַרף מען נאָר ממשיך זיין די גאולה בפועל אין גשמיות וחומריות העולם (חומריות וואָס ווערט איבערגעמאַכט אויף גשמיות), בגלוי לעיני בשר.

... היינט דאַרף מען נאָר אויפֿעפענען די אויגן, וועט מען זען ווי די גאַנצע וועלט מאָנט אַז יעדער איד זאָל שוין שטיין אין דעם מעמד ומצב פון גאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, אַז דאָס גופא איז דער טעם פֿאַרוואס מ'זעט היינט ווי אידן קענען שטיין בעיני היהודים מיטן גאַנצן תוקף און בעה"ב'ישקייט אויך אויף אוה"ע – ואין הדבר תלוי אלא ברצונם – וואָרום היות, אַז מ'שטייט גלייך פֿאַר דער גאולה, ווען עס וועט נתגלה ווערן בפועל ווי "ודוד עבדי נשיא להם לעולם"¹, "וידעו הגוים כי אני ה' – דעריבער שפיגלט זיך עס אָפּ בפועל אין דעם מצב פון אונזער דור, אַלס הכנה וואָס פירט גלייך אַרײַן צו דער גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ולהוסיף, אַז דאָס איז אויך מרומז אין "ויגש אליו יהודה", אַז צוזאַמען מיט דעם סיוע פון דער תוקף העבודה פון יוסף שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, האָט מען אויך דעם "ויגש אליו יהודה", משיח שיבוא בקרוב ממש, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", וועלכער קומט בסיוע ונתנית כח פון יוסף (שבדורנו), "כמוך כפרעה"³, (פרעה דקדושה) ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"⁴.

(משיחות ש"פ ויגש, ד' טבת תשנ"ב)

- 1) יחזקאל לו, כה.
- 2) שם, כח.
- 3) פרשתנו מד, יח.
- 4) זח"א רי, א.

לקוטי

ואין מובן: במה מהווה הענין שיוסף פרנסם וכלכלם בימי הרעב זכות ומעלה של "כל ישראל", עד אשר יתרון זה משפיע ומסייע ל"האזינה .. הופיעה"?

ג. "פרנסם" ברוחניות

ויש לומר, שההסבר לכך הוא¹²:

כל ענין גשמי מתחיל ו"משתלשל" ממקורו הרוחני. וכך בענייננו – העובדה שיוסף פרנסם וכלכלם בימי הרעב בפשטות, כלומר, שפרנסתם הגשמית של בית ישראל בימי הרעב הייתה תלויה ביוסף, נובעת מכך שהוא כלכלם בימי הרעב ברוחניות¹³.

רעב בגשמיות קשור ל"רעב" ברוחניות¹⁴ – תקופה ומצב של העלם והסתר, שבו אין האלוקות מאירה בגלוי. ומעלתו המיוחדת של יוסף היא – שבכחו "לכלכל" ברוחניות גם "בימי הרעב", כפי שיוסבר להלן בהרחבה.

וזהו הפירוש הפנימי של "הוא פרנסם וכלכלם בימי הרעב": יוסף השפיע לבית ישראל ממעלותיו ומן התכונות הנעלות שלו, שכאמצעותן אפשר להתגבר על ה"רעב". הוא החזיר זאת בהם באופן של "פרנסם וכלכלם", כך שזה יהיה "מזונם" ו"פרנסתם" – שהדברים יחדו לפנימיותם ויהפכו להיות "דם ובשר בבשרם".

ולכן נקראים ישראל עד סוף כל הדורות בשם יוסף, כיון שהוא "פרנסם וכלכלם בימי הרעב", כי על ידי כך הושרשה לכלל

12) בכל הבא לקמן – עיין תו"ח ויחי ד"ה בן פורת יוסף פ"ט (קה, ב) ואילך (ושם רפ"י בפ' הכתוב, רועה גו' נוהג כצאן יוסף"). לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 85 ואילך. ועוד.
13) ראה גם תורת שמואל – תרל"ז (ח"ב) ע' שג.
14) כמש"נ (עמוס ת, יא) רעב כו' לשמוע את דברי ה'. וראה תדבאר פכ"ז.

שיחות

ויגש

ישראל לתמיד המעלה המיוחדת של עבודת יוסף.

ולכן מובן מדוע נקראים ישראל בשם יוסף דווקא במזמור זה, הקשור לבקשה "רועה ישראל האזינה...", משום שתוכנו של מזמור זה היא התפילה לגבי "שלוש גלויות"¹⁵, ואשר משום כך "נאמר¹⁶ במזמור זה שלוש פעמים¹⁷ השיבנו האר פניך ונושעה". וזכותם העיקרית של ישראל בעת גלותם קשורה ליוסף, אשר "פרנסם וכלכלם בימי הרעב" – אף יותר כאשר מעלתם כ"ישראל" – "רועה ישראל האזינה", כפי שיוסבר להלן.

ד. יוסף – עבודת ה' בתוך הגלות

וההסבר לכך הוא:

יחודו של יוסף משאר השבטים הוא בכך, שהוא היחיד אשר היה בגלות אצל אדון ומלך זר – גשבה לבין הגויים¹⁸. לא רק בתקופה הראשונה לאחר ש"הורד מצרימה"¹⁹ בהיותו עבד בבית פוטיפר ואסיר בבית הסוהר, אלא אף בתקופה מאוחרת יותר, בהיותו כבר משנה למלך, אשר "ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים"²⁰, בכל זאת הוא היה תחת שליטתו ומנהיגותו של פרעה – "הכסא אגדל ממך"²¹. ושלטונו בכל ארץ מצרים היה כמשנה של פרעה²².

15) רש"י תהלים שם, א. וברד"ק שם: וזה המזמור נאמר על זה הגלות.
16) רש"י שם.
17) שם, ד. ת. כ.
18) רש"י ויחי מז, לא.
19) וישב לט, א ואילך.
20) מקץ מא, מד.
21) שם, מ. – ולהעיר מפרש"י ויחי ג, ו.
22) ראה סוף פרשתנו (מז, יד) ויבא יוסף את הכסף גו' ביתה פרעה; שם, כ: כל אדמת מצרים לפרעה; שם, יט; כה: עבדים לפרעה. ועוד.

המזמור: „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“, „ראה . . ביאת המשיח, על כן נתן תודות לשם“⁶.

* * *

מהענינים העיקריים דגאולה האמיתית והשלימה – בנין ביהמ"ק השלישי (למעלה מהמשכן, מבית ראשון ומבית שני), „מקדש⁷ אדני כוננו ידיך“ . . יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז ב„מעשינו ועבודתינו“ בענינים שהם מעין ודוגמא והכנה לבניית בית המקדש השלישי – ע"י בנין בתים חדשים (והוספה וחיזוק הבתים הקיימים כבר) בתים בכל ג' הקוין דתורה תפלה וגמ"ח.

(משיחות ש"פ ויגש, ה' טבת תנש"א)

6 רבב"ע עה"פ.
7 בשלח טו, יז.

הוא ההמשך, „תולדות“, של יעקב²⁷, כדברי חז"ל²⁸ „כל מה שארע לזה ארע לזה“.

וכן גם בעניינינו: יחודו של יוסף מאחיו, שדווקא הוא התגבר על מצב של גלות, הוא המשך ו„תולדות“ של יעקב ושל הייחוד שלו לעומת אברהם ויצחק.

כפי שאנו רואים, שמבין שלושת האבות, יעקב הוא היחיד שעבר שנים רבות של גלות ושעבוד – עשרים שנה בבית לבן²⁹, בעבודתו עברו באופן של „הייתי ביום אכלני חורב... עבדתיך...“³⁰, והוא היה כל כך משועבד ללבן, עד אשר לבן אמר לו „הבנות בנותי... וכל אשר אתה רואה לי הוא“³¹, ומצב כזה של גלות ושעבוד אין אנו מוצאים אצל אברהם או יצחק – בכל זאת, גם תקופת גלות זו לא גרמה להפרעה או רפיון ח"ו בעבודתו הנעלית של יעקב – „עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי“³².

זהו החידוש של יעקב – מידת האמת³³, שבה לא ייתכנו שינויים, ולכן הוא נשאר באותו תוקף, בכל המצבים, ללא שום שינוי, ואפילו בגלות אצל לבן וכדומה.

וכך גם לגבי „תולדות“ האבות:

הבדל זה תואם להבדל הפשוט שבין חיי יוסף ועבודתו לבין סדר חייהם של שאר השבטים, כמוסבר במספר מקומות²³.

השבטים היו „רועי צאן“, מנותקים מענייני העולם, העלולים להפריעם בעבודת ה'. וכן – עבודתו של רועה הצאן אינה דורשת עמל וטרה מרובה.

ואילו יוסף היה עסוק בענייני העולם – תחילה בבית פוטיפר, אשר „ויפקדהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו“²⁴, וכן לאחר מכן בבית הסוהר – „ואת כל אשר עושים שם הוא היה עושה“²⁵, ובוודאי בהיותו משנה למלך, כאשר הוא ניהל את כל ענייני מצרים – „ועל פיך יישק כל עממי“²⁵, תפקיד שהיה כרוך בטרדות מרובות –

אך למרות כל זאת, לא בלבלו אותו כל הטרדות הללו בעבודת ה', ובו בזמן הוא נשאר קשור בדביקות מוחלטת לאלקות.

אצל השבטים האחרים הייתה דבקותם בה' כרוכה בהתבודדות ובניתוק מענייני העולם – ומובן, שבאופן כזה של עבודה הרי מצב של גלות, ושהיה תחת שלטון של זר, סותרים ומפריעים לדביקות בה'.

דווקא בדרכו של יוסף, שאף בהיותו טרוד בענייני העולם נשאר בדביקותו המוחלטת בה', ניתן להתגבר על מצב של גלות.

ה. יעקב – עבודה בתוקף גם בגלות

נאמר²⁶ „אלה תולדות יעקב יוסף“ – יוסף

27 ראה בארוכה ביאורה"ו לאדהא"מ (כט, ד ואילך) ולהצ"צ (ע' קסח ואילך). אדה"ת וחי (שפה, ב ואילך. ועוד). ובכ"מ.

28 ב"ד עה"פ (פפ"ד, ו – הובא בפרש"י עה"פ). ע"ש.

29 המרמו ג"כ על כללות ענין הגלות (והר"פ ויצא (קמו, א). ב"ד פס"ח, יג. ועוד).

30 ויצא לא, מ"מא (וראה שו"ע אדה"ו חו"מ הל' נזק גר"ג ס"ד בקו"א).

31 ויצא שם, מג (ויעקב לא ענה לו ע"ז! ויתרה מזה – הנהנוב אומר: וישכם לבן בבוקר וינשק לבניו ולבנותיו. – אבל ראה תיב"ע, פי' הראב"ע ועוד).

32 וישלח לב, ה ובפרש"י.

33 זח"א קלט, סע"א. קסא, א. ועוד. תניא ספי"ג.

לקו"ת מטות פג, סע"ג ואילך. ואתחנן ה, ריש ע"ב. ובכ"מ. – וראה במקומות שנסמנו בהערה 27. ועוד.

23 תו"ח שם (קב, ב ואילך). ד"ה ולא זכר תרפ"ח. ובכ"מ. וראה לקו"ש [המתורגם] חכ"ה ע' 226.

24 וישב לט, ד. ובת"א (ועד"ז בתיב"ע) שם, יא: למנדיק בכתבי חושבני'.

25 שם, כב.

25* מקץ מא, מ.

26 ר"פ וישב.

הוספה בשורת הגאולה

י

מהטעמים לכך שהמעמד ומצב ד'ויחי יעקב בארץ מצרים¹ (שגם בזמן הגלות נעשה יהודי בעה"ב על העולם, "אדוני הארץ"², ולכן מקבל עזר וסיוע ממלכות המדינה באופן ש"טוב כל ארץ מצרים לכם הוא"³) מודגש ביותר בזרנו זה:

כיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מודגשת בו ההכנה להפיכת הגלות ע"י "טעימה" מעין זה בזמן הגלות – שבסמיכות לסוף הגלות נעשה מעמד ומצב ד'ויחי יעקב בארץ מצרים, והולך וניתוסף ככל שמתקרבים יותר להפיכת הגלות בגאולה האמיתית והשלימה.

... ובמיוחד בשנת "נסים" (תש"נ) ושנת "נפלאות אראנו" (נ"א) – כפי שראינו במוחש הנסים והנפלאות בתקופה האחרונה, כולל ובמיוחד בנוגע להיחס דמלכות המדינה היא ("מעצמת-על") לאפשר ולעזור ולסייע לבני" להיות במעמד ומצב של הרחבה, לצאת מן המיצר אל המרחב, באופן שגם בארץ מצרים (ברגעי הגלות האחרונים) יהי אצלם מעמד ומצב ד'ויחי יעקב",

וכל זה – מפני שעומדים בסמיכות ממש להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובלשונו של דוד מלכא משיחא, "נעים זמירות ישראל", במזמור פ"ט: "כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי"⁴, "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו"⁵, ועד לסיום וחותם

- (1) ויחי מז, כה.
- (2) מקץ מב, ל. לג.
- (3) ויגש מה, כ.
- (4) פסוק ד.
- (5) פסוק כא.

לקוטי

„אברהם³⁴ יצא (ונפרד³⁵) ממנו ישמעאל .. יצחק יצא (ונפרד) ממנו עשו", ואילו יעקב „מיטתו של ימיה"³⁶, ולא אפשרי שום פסול („יצא ממנו") בזרעו – כ³⁷ זוהי תכונת ומעלת מידת האמת שבלתי אפשרי בה שום שינוי או סטייה.

למרות זאת יש הבדל מהותי בין יעקב לבין יוסף, עד אשר הכוח העיקרי שיש ליהודי כדי להתגבר על הגלות, נשאב דווקא מיוסף, כפי שיוסבר להלן.

1. גם בגלות – מעל הגלות

ההבדל הפשוט בין „גלות" יעקב לבין „גלות" יוסף:

אצל יעקב, בנוסף לכך ש(א) שעבודו ללבן התבטא רק בעבודתו עבור לבן כפועל³⁸, רועה, ולא עבד ו(ב) בכל אופן לבן לא היה איש זר, אלא „עצמי ובשרי אתה"³⁹ –

הרי, גם בהיותו בגלות אצל לבן הוא לא היה שקוע לגמרי בענייני העולם. גם שם היה מצב של ויברח יעקב (ב) שדה ארם⁴⁰, הוא היה רועה צאן⁴¹, שכאמור לעיל, זוהי עבודה שניתן להישאר בהתבודדות מענייני העולם⁴².

(34) פסחים נו, א. ויק"ר פל"ו, ה. ועוד.

(35) לקו"ת ואתחנן ה, א. שה"ש ט, ד. – ועפ"ז יומתק דיוק ל' רש"י (וישב לו, ל) „עכן שייצא ממנו" – ולהעיר בנוגע לזמרי וקורח (רש"י ויחי מש, ו).

(36) ויק"ר שם. רש"י ויחי מז, לא. וראה פסחים שם.

(37) לקו"ת ואתחנן (שם א"ב). ועוד.

(38) ראה רמב"ם סוף הל' שכירות. טושו"ע חו"מ סו"ס שלו. טו"ע אדה"ז שם הל' שאלה ושכירות כו' סעיף כ. וראה בארוכה לעיל ע' 158 ואילך.

(39) ויצא כט, יד (וראה שם, טו). – אלא שהתנהג עם

יעקב ברמאות, כאיש זר כו', „ואביכן התל בי גו" (ויצא

לא, ז ואילך), עד ש, בקש לעקור את הכל" (נוסח הגש"פ).

(40) הושע יב, יג.

(41) ראה ויצא לא, לח"מ.

(42) ראה ב"ר פס"ח, יא: כל כ' שנה שעמד בביתו של

לבן לא שכב ומה הי' אומר כו' ט"ו שיר המעלות כו' כל

ספר תהלים כו'.

שיחות

ויגש

וזאת, משום שיעקב הוא תכלית הקדושה והאור, נעלה לחלוטין מחושך הגלות, כלשון החסידות⁴³: דרגת יעקב היא עולם האצילות, ששם „לא יגור רע"⁴⁴, שם אין כלל חושך והסתרת אלוקות.

וזהו ההבדל שבין יעקב והאבות לבין השבטים⁴⁵:

השבטים היו רועי צאן במטרה לפרוש מן העולם כדי שענייני העולם לא יפריעו, וזה מצביע על כך, שענייני העולם נחשבים לגביהם, אשר על כן הכרח לפרוש מהם.

ואילו האבות היו מרוממים בעצם מענייני העולם. ומשום שדרגתם בעבודת ה' היא דרגה שכולה אור וקדושה, ללא אפשרות כלל של חושך וענייני העולם, ממילא היה כך גם בחייהם הגשמיים, שהם היו רועי צאן – מעל לענייני העולם⁴⁶.

וכך גם אצל יעקב: אף בהיותו בגלות בבית לבן לא היה אפשרי כלל לגביו ענין של חושך העולם, והוא נותר נבדל ומרומם מן הגלות, ולכן, שמש גם בפשטות כרועה צאן.

ענין זה, שגם כאשר יעקב יורד לגלות הוא נשאר מובדל ונעלה מן הגלות, מתבטא גם בכך, שכאשר מתרחשת מלחמה בין יעקב לבין שרו של עשו⁴⁷ – „התאבקו" בין יעקב לבין הצד שמנגד לו – הרי אז

„שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל"⁴⁸, יעקב נעשה שר ובעל הבית על המנגדים אליו, עד אשר שרו של עשו עצמו מוכרח להודות ש"לא יעקב... שמך כי אם ישרא

כי שרית..."⁴⁸.

(43) ראה במקומות שנשמנו בהערה 27. ועוד.

(44) תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, סע"ג (וש"ג).

(45) ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 227 ובהערות שם.

(46) ראה תו"ח ויחי שם (קד, ג) בנוגע האבות: שאין

הצמצום מסתיר כלל עד שיהי' צריך להפשיט א"ע כו'.

(47) וישלח לב, כה. ובדרו"ל עה"פ.

(48) שם, כט.

וכך גם כאשר ירד יעקב למצרים, בנוסף לכך שנשאר נבדל מן המצרים⁴⁹ בדומה לאמור לעיל בבית לבן – בהיותו בארץ גושן מיטב הארץ⁵⁰ – הרי „ויברך יעקב את פרעה” – „שיעלה נילוס לרגליו .. ומשקה את הארץ”⁵¹: יעקב הוא המברך את פרעה, עד שפרעה יכיר בכך שפרנסת המצרים באמצעות הנילוס תלויה בברכתו של יעקב⁵².

ז. הפיכת הגלות לגאולה בכוחו

של יוסף

וזהו החידוש של יוסף:

אצל יוסף הייתה ירידה לגלות, באופן שהיה נתון תחת שליטתם של פוטיפר, ולאחר מכן של פרעה – ולמרות זאת, גם במצב כזה הוא נשאר בדביקות מוחלטת באלוקות.

ולכן, כוחו של כל יהודי להתגבר על הגלות – שאצל כל יהודי קיימת גלות כפשוטה, תחת שליטת הגויים וכו' – נובע בעיקר מיוסף.

וכוח זה החדיר יוסף לבני ישראל על ידי ש„פירנסם וכלכלם בימי הרעב” – שהוא השפיע לכל השבטים⁵³ מדרגתו וממעלתו,

49 ועד שמבחר שנותיו של יעקב היו בארץ מצרים (בעיר”ט (ועוד) ר”פ ויחי. היום יום יח טבת – נת’ בארוכה בלקו”ש ח”י ע’ 160 ואילך. ועוד). וראה זה”א רטז, ב (נת’ במקומות שבהערה 27).
50 פרשתנו מז, יא. ועוד. – ולהעיר מלקו”ש [המתורגם] ח”ז ע’ 440 ואילך ובהנסמן שם.
51 פרשתנו שם, י ובפרש”י.
52 ראה בארוכה בזה – המשך באתי לגני השי”ת פ”ג (ובד”ה באתי לגני תשכ”ג – סה”מ באתי לגני ח”א ע’ קסט ואילך). לקו”ש [המתורגם] ח”ז ע’ 32.

53 ואף שיעקב (והשבטים עצמם) היו בארץ גושן ולא היו תחת שיעבוד מצרים (רש”י וארא ו, טז) – מ”מ הוצרכו להשפעתו של יוסף בשביל בניהם אחריהם כו’ (ראה תו”ח שם (קה, ב ואילך) בפ’ „למח’ שלהני .. לפליטה גדולה” (פרשתנו מה, ה”ז)). ומ”מ נאמר „להחיות לנס” (פרשתנו

כדלעיל בסעיף ג, ועל ידי כך נמסר כוח זה לבניהם אחריהם, לכל אחד ואחד מישראל⁵⁴ עד סוף כל הדורות.

וזהו גם סדר הבקשות במזמור „רועה ישראל האזינה נוהג כצאן יוסף”:

כשיהודים מתפללים על הגלות, שיוזכו ל„השיבנו האר פניך ונושעה” – מציינים תחילה את מעלתו של כל יהודי כ„ישראל” – „שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל”, שלכל יהודי ניתנה מעלה זו בירושה מיעקב, שמצד פנימיות נפשו הוא שר על ענייני הגלות, ולכן דורשים „האזינה”.

ולאחר מכן מציינים את המעלה הגבוהה ביותר – „נוהג כצאן יוסף” – מעלת „יוסף” הקיימת אצל כל אחד ואחד, אשר אפילו במצב שיהודים שרויים בתוך החושך וההעלם וההסתר של הגלות⁵⁵, אין נפגמת דביקותם בה, והם נשארים שלמים ביהדותם וכו’.

ועל ידי כך, לא זו בלבד שמבטלים את הגלות⁵⁶, אלא מכניסים את ה„אל”ף” – אלופו של עולם – בתוך הגלות עצמה⁵⁷,

(שם וכיו”ב – כי יוסף המשיך באחיו העילוי שנפעל ע”י בירור הגלות (בירור דתתו כו’ – ראה תו”ח שם).
54 ואין לזה סתירה ש„אין קורין אבות אלא לשלשה” (ברכות טז, ב. תו”א ר”פ וארא ובכ”מ) – כמשנ”ת בלקו”ש [המתורגם] ח”ה ע’ 241 הערה 17. ועוד.
55 ושייכות מיוחדת לדורנו זה, שנושא הדור – כ”ק מו”ח אדמו”ר – שמו (הראשון) יוסף, ו„פירנס וכלכל” את ישראל (הן בגשמיות והן ברוחניות), „בימי הרעב” דחושך כפול ומכופל דררא דעקבתא דמשיחא. וראה בארוכה לקו”ש [המתורגם] ח”ג ע’ 89 ואילך) – ההשוואה דעבודת נשיא דורנו לבחי’ יוסף בכו”כ פרטים. ע”ש. ולקמן ע’ 314 הערה 21.

56 ולהעיר שגם הענין דביטול הגלות (דעשו) שע”י יעקב – השלימות בזה היא ע”י יוסף (תולדות יעקב”א), וכמש”נ (עובדי’ א, יח – הובא ברש”י ויצא ל, כה. רש”י ישן ר”פ וישב), „בית יעקב לאש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש”.

57 וזהו המשך הבקשה, שיהי’ (לא רק „האזינה” כ”א) „ושב הכרובים הופיעה”.

והופכים את ה„גולה” עצמה ל„גאולה”⁵⁸. על ידי משיח צדקנו⁵⁹, במהרה בימינו ממשי. וממילא באה אז גאולה נצחית שאין אחריה גלות, הגאולה האמיתית והשלמה

(משיחות ש”פ חזקת תשמ”א)

59 דוד מלכא משיחא שיהי’ למעלה מעלה מבחי’ יוסף – שלכן „דוד עבדי נשיא להם לעולם” (יחזקאל לו, כה – מהפסוק פרשתנו) – ראה תו”ח שם (קו, א ואילך). וראה לקו”ש חכ”ה ע’ 258 ואילך.

58 ראה לקו”ת בהעלותך לה, ג (ובאוה”ת שם ס”ע תכג ואילך). אוה”ת בא ס”ע ערב ואילך.

לזכות

כ”ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויה”ר שע”י קיום הוראת

כ”ק אדמו”ר מלך המשיח (בשיחת ב’ ניסן ה’תשמ”ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק’,

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא’

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד